

Data publikacji: 11-03-2009

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII KADENCJA**

Warszawa, dnia 5 marca 2009 r.

Druk nr 492

Data publikacji: 11-03-2009

**Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Na podstawie art. 76 ust. 1 Regulaminu Senatu, my niżej podpisani senatorowie wnosimy o podjęcie postępowania w sprawie inicjatywy ustawodawczej dotyczącej projektu ustawy

o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz niektórych innych ustaw.

Do reprezentowania nas w dalszych pracach nad tym projektem ustawy upoważniamy senatora Mieczysława Augustyna.

W załączeniu przekazujemy projekt ustawy wraz z uzasadnieniem.

(-) Małgorzata Adamczak	(-) Michał Okła
(-) Mieczysław Augustyn	(-) Jan Olech
(-) Barbara Borys-Damięcka	(-) Maria Pańczyk - Pozdziej
(-) Maciej Grubski	(-) Jadwiga Rotnicka
(-) Stanisław Iwan	(-) Władysław Sidorowicz
(-) Stanisław Jurcewicz	(-) Zbigniew Szaleniec
(-) Antoni Motyczka	(-) Marek Ziółkowski

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1.

W ustawie z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 oraz z 2008 r. Nr 214, poz. 1345) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

"5. Rzecznik promuje i upowszechnia prawa dziecka oraz metody ich ochrony.";

2) w ar. 7 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

"6. Okres zatrudnienia na stanowisku Rzecznika Praw Dziecka zalicza się do stażu pracy, od którego zależą wszelkie uprawnienia pracownicze uzależnione od czasu pracy, w tym także uprawnienia szczególne wynikające z zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy.";

3) w art. 10 w ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a – 2c w brzmieniu:

"2a) zgłosić udział w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym wszczętym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich lub w sprawach skarg konstytucyjnych dotyczących praw dziecka oraz brać udział w tym postępowaniu,

2b) występować z wnioskami do Sądu Najwyższego o podjęcie uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych dotyczących praw dziecka, budzących wątpliwości w praktyce lub których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie,

2c) wnieść kasację lub skargę kasacyjną od prawomocnego orzeczenia, na zasadach i w trybie określonym w odrębnych przepisach,".

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym, ustawę z dnia 6 stycznia 2000 r. o Rzeczniku Praw Dziecka, ustawę z dnia 24 sierpnia 2001 r. - Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawę z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym.

Art. 2.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 34, poz. 296, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 398¹ otrzymuje brzmienie:

"Art. 398¹. Od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.";

2) w art. 398³ § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Prokurator Generalny może oprzeć skargę kasacyjną na podstawach określonych w § 1, jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, Rzecznik Praw Obywatelskich – jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, a Rzecznik Praw Dziecka – jeżeli przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia praw dziecka.";

---

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157 i Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82 i Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350 i Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940 i Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i poz. 1193 i Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368 i Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, Nr 219, poz. 1849 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939 i Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356 i Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205 i Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656 i Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378 i Nr 247, poz. 1845 oraz z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i poz. 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 228, poz. 1508, Nr 231, poz. 1547 i Nr 234, poz. 1571.

3) w art. 398⁵ § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka wynosi sześć miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, a jeżeli strona zażądała doręczenia orzeczenia z uzasadnieniem - od chwili doręczenia orzeczenia stronie.";

4) w art. 398⁷ w § 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"W razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka odpowiedź na skargę mogą wnieść obydwie strony.";

5) art. 398¹⁸ otrzymuje brzmienie:

"Art. 398¹⁸. W razie wniesienia skargi kasacyjnej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich lub Rzecznika Praw Dziecka koszty procesu w postępowaniu kasacyjnym podlegają wzajemnemu zniesieniu.";

6) art. 424² otrzymuje brzmienie:

"Art. 424². W wypadkach określonych w art. 424¹ § 1 i 2 skargę może wnieść także Prokurator Generalny, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, Rzecznik Praw Obywatelskich, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia konstytucyjnych wolności albo praw człowieka i obywatela, albo Rzecznik Praw Dziecka, jeżeli niezgodność orzeczenia z prawem wynika z naruszenia praw dziecka.";

7) art. 424⁷ otrzymuje brzmienie:

"Art. 424⁷. Po doręczeniu skargi stronie przeciwnej, a gdy skargę wniósł Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka – obydwu stronom, sąd przedstawia niezwłocznie akta sprawy Sądowi Najwyższemu.".

Art. 3.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 521 otrzymuje brzmienie:

"Art. 521. Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich, a także Rzecznik Praw Dziecka może wnieść kasację od każdego prawomocnego orzeczenia sądu kończącego postępowanie.";

2) w art. 524 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Terminu do wniesienia kasacji, wskazanego w § 1, nie stosuje się do kasacji wnoszonej przez Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka";

3) w art. 526 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Jeżeli kasacja nie pochodzi od prokuratora, Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich albo Rzecznika Praw Dziecka, powinna być sporządzona i podpisana przez obrońcę lub pełnomocnika będącego adwokatem albo radcą prawnym.".

Art. 4.

W ustawie z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27 w pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

"9) Rzecznik Praw Dziecka, jeżeli zgłosi udział w postępowaniu wszczętym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich lub w postępowaniu w sprawie skargi konstytucyjnej dotyczącej praw dziecka.";

2) art. 51 otrzymuje brzmienie:

"Art. 51. 1. O wszczęciu postępowania Trybunał informuje Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka; art. 33 stosuje się odpowiednio.

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852 i Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071 i Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405 i Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192 i Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849 i Nr 128, poz. 903 oraz z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686 i Nr 123, poz. 802.

2. Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka może w terminie 60 dni od otrzymania informacji zgłosić udział w postępowaniu."

Art. 5.

W ustawie z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, Nr 214, poz. 1344 i Nr 237, poz. 1651) w art. 110 w § 1 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

"Kasację w sprawach o wykroczenia może wnieść Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka, a w sprawach podlegających orzecznictwu sądów wojskowych także Naczelny Prokurator Wojskowy."

Art. 6.

W ustawie z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1277, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 8 otrzymuje brzmienie:

"Art. 8. Prokurator Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Rzecznik Praw Dziecka mogą wziąć udział w każdym toczącym się postępowaniu, a także wnieść skargę, skargę kasacyjną, zażalenie oraz skargę o wznowienie postępowania, jeżeli według ich oceny wymagają tego ochrona praworządności, praw człowieka i obywatela lub praw dziecka. W takim przypadku przysługują im prawa strony.";

2) w art. 175 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Przepisu § 1 nie stosuje się, jeżeli skargę kasacyjną sporządza sędzia, prokurator, notariusz, radca Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, będący stroną jej przedstawicielem lub pełnomocnikiem albo jeżeli skargę kasacyjną wnosi prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka.";

3) w art. 177 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Termin do wniesienia skargi kasacyjnej dla stron wiąże również prokuratora, Rzecznika Praw Obywatelskich i Rzecznika Praw Dziecka. Jeżeli jednak orzeczenia

---

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 552 i Nr 53, poz. 638, z 2001 r. Nr 98, poz. 1070 oraz z 2005 r. Nr 169, poz. 1417.

⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 162, poz. 169, z 2005 Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417 i Nr 250, poz. 2118, z 2006 r. Nr 38, poz. 268, Nr 208, poz. 1563 i Nr 217, poz. 1590, z 2007 r. Nr 120, poz. 818, Nr 121, poz. 831 i Nr 221, poz. 1650 oraz z 2008 r. Nr 190, poz. 1171 i Nr 216, poz. 1367.

nie doręcza się stronie prokurator, Rzecznik Praw Obywatelskich i Rzecznik Praw Dziecka mogą w terminie trzydziestu dni od dnia wydania orzeczenia wystąpić o sporządzenie uzasadnienia orzeczenia i wnieść skargę kasacyjną w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia odpisu orzeczenia z uzasadnieniem."

Art. 7.

W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.⁶⁾) w art. 60 § 2 otrzymuje brzmienie:

"§ 2. Z wnioskiem, o którym mowa w § 1, mogą wystąpić również Rzecznik Praw Obywatelskich i Prokurator Generalny oraz w zakresie swojej właściwości Rzecznik Praw Dziecka, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego i Rzecznik Ubezpieczonych."

Art. 8.

Ustawa wchodzi w życie po upływie czternastu dni od dnia ogłoszenia.

---

⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219 oraz z 2006 r. Nr 157, poz. 1119.

UZASADNIENIE

Projekt ustawy nawiązuje do poprawek Senatu wniesionych do poprzedniej nowelizacji ustawy z dnia 6 stycznia 2000 r. - o Rzeczniku Praw Dziecka, podczas prac nad ustawą z dnia 24 października 2008 r. o zmianie ustawy o Rzeczniku Praw Dziecka oraz ustawy o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. Nr 214, poz. 1345).

Przedstawiona regulacja wzmacnia kompetencje Rzecznika Praw Dziecka poprzez przyznanie mu stosownych uprawnień do występowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz do Sądu Najwyższego o wyjaśnienie przepisów prawnych, a także składania kasacji i skarg kasacyjnych. W tym celu przewidziano zmiany w przepisach ustaw: Kodeks postępowania cywilnego, Kodeks postępowania karnego, Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, o Trybunale Konstytucyjnym, Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi i o Sądzie Najwyższym.

Ważnym odniesieniem wzmacniającym pozycję Rzecznika jest przedkładana w toku prac senackich propozycja zaliczenia okresu pracy na stanowisku Rzecznika do stażu pracy, od którego zależą wszelkie uprawnienia pracownicze uzależnione od czasu pracy, w tym także uprawnienia wynikające z zatrudnienia w określonym zawodzie, branży lub zakładzie pracy. Mając na względzie szeroki zakres zawodów z pośród których może być wyłoniona osoba Rzecznika proponowany przepis zabezpiecza ją przed ewentualną utratą owych uprawnień ze względu na dokonany przez Parlament wybór. Podobne regulacje znajdują się nie tylko w ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (art. 28 ust.1) (Dz. U. z 2003 r. Nr 221, poz. 2199), ale także w szeregu innych ustaw o charakterze szczegółowym np. w art. 53 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953).

Skoro analogiczne przepisy zabezpieczają prawa pracownicze innych osób wykonujących np. funkcje kuratora, tym bardziej tego typu rozwiązanie powinno mieć zastosowanie wobec Rzecznika Praw Dziecka.

Ponadto w art. 3 ust. 5 sformułowano wobec Rzecznika zadanie polegające na promowaniu i upowszechnianiu praw dziecka oraz metod ich ochrony. Mimo że zadanie to można wyinterpretować z dotychczas obowiązujących przepisów, proponowany zapis czyni zadość postulatowi określoności prawa i służyć będzie pełniejszej realizacji specjalnego standardu ochrony praw dziecka w tym prawa do szczególnej troski i pomocy wyrażonego

m.in. w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz zawartego w art. 13 Konwencji o Prawach Dziecka (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526) prawa do otrzymywania i przekazywania informacji.

.....
Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu
.....